

Joan Rom, l'artista que va deixar de ser-ho, a la Fundació Suñol

L'exposició 'E.R.T.' aplega els treballs d'una dècada del creador

TERESA SESÉ
Barcelona

Joan Rom (Barcelona, 1954) és un artista que un bon dia va decidir deixar de ser-ho. No és que la seva obra s'estavellés de sobte contra la indiferència del públic o que el reconeixement de la crítica li fos esquiú. Al contrari. Senzillament, va penjar els trastos i va girar full. Això va ser a final dels noranta, i encara avui diu que no té una resposta única per explicar aquella decisió. "Obeeix a un moment de cansament, a la sensació que potser el millor que podia arribar a fer ja ho havia fet", recorda, encara que de fet la seva renúncia a continuar fent coses no implica un abandonament del món de l'art. "L'art em va canviar la vida, no hi ha dubte, però per mi l'art és sobretot una cosa que m'ajuda a viure el món d'una altra manera, una manera de confrontar el que jo penso amb allò que hi ha més enllà de mi. Mai una carrera o una professió. Segueixo al món de l'art, però ara ja com a espectador". A més, diu mig de broma mig seriosament, per què més obres si n'hi ha a dojo: "A les persones com jo se'ns hauria de subvencionar com als ramaders que se'ls compra la llet que no arriba al mercat o als pagesos que quan hi ha excedent se'ls paga per cremar la collita. Potser, en el meu cas, vaig prendre al peu de la lletra aquella frase d'Augusto Monterroso que deia que hi ha art emmagatzemat per a deu generacions, a les quals els faríem un gran bé si ens aturem un temps per donar-los l'oportunitat de conèixe'l".

Però el cas és que Joan Rom continua sent artista per molt que ell decidís deixar de ser-ho. O almenys és el més semblant que una entén per artista, mentre passeja per les peces que la Fundació Suñol ha reunit a *E.R.T.*, una exposició que recupera alguns dels seus treballs més significatius,

realitzats entre el 1986 i el 1996. Un any després, el 1987, va exposar al Macba dins de la mostra *Introspeccions* i una mica més tard posava el punt final des de Tarragona amb *Transportable*, a l'Espai Tínglado 2. Rom s'atura aquí i allà –un cap de rinceront emmotllat amb un vell gec de cuir, una cama feta amb llanes que en un altre moment van donar forma a confortables matalassos o grans re-

seva obra, com si les mostrés per primera vegada, en un moment que ja no és, sens dubte, el mateix que quan les va concebre. D'aquí ve el títol, aquest *ert* que en català fa referència a una cosa rígida, tancada, definitiva, i que ell dota d'un nou sentit d'obertura separant les lletres per uns puntets: *E.R.T.*

Barceloní establert a Mont-roig, Joan Rom treballa a partir de mate-

Joan Rom, fotografiat ahir en una de les sales de la Fundació Suñol

"Augusto Monterroso deia que 'hi ha art emmagatzemat per a deu generacions'"

lleus traçats amb pneumàtics-, i parla del seu treball amb proximitat i afecte ("sento que encara tinc responsabilitat cap a aquestes coses que vaig fer i una part d'aquesta responsabilitat és ensenyar-les de la millor manera possible"), però també amb la natural expectació de qui creu que el pas del temps pot donar nous significats a la

rials de rebuig i objectes trobats (gommes, vidres, ossos, branques d'arbres que descobria en abocadors i barrancs, en mercats ambulants de vell...) objectes als quals allarga la vida i els atorga nous significats poètics, com aquests humils globus que descansen exhaustos després del que sembla que ha estat una nit de festa. "El que té de bo fer art és que acabes veient art allà on no n'hi havia, fins i tot en els productes sense importància", reflexiona Rom, per qui una de les missions fonamentals de l'art és preservar una capacitat de mirar que corre el perill de desaparèixer en un món com l'actual, on les imatges se succeeixen a un ritme vertiginós.●

CRÍTICA DE MÚSICA ANTIGA

L'humà i l'espiritual

Cloenda del Cicle de Música Històrica Ars Longa

Intèrprets: Música Reservata de Barcelona

Lloc i data: Basílica de Santa Maria del Pi. Barcelona (28/IX/2013)

JORGE DE PERSIA

S'ha tancat amb èxit aquest petit cicle que anticipa la tardor: un moment que les músiques íntimes, espirituals, conjuguen bé amb el començament del curs, encara absents sinfonismes i òperes. No hi ha dubte que aquests repertoris que es classifiquen com a *música antiga* convoquen un públic diferent, especialment sensible i culte que s'ha d'atendre.

Aquestes músiques del Renaixement –i les contemporànies– desparquen altres inquietuds. Ja no tenim

–d'acord, res no és etern– el formidable festival de música antiga; no queden espais identificables per a la música d'avui, el Liceu ens proposa edulcorants verdians, l'POBC expandeix les seves vacances en detriment de la profunditat, i sembla que els que decideixen són les agències de caçatalents. És alarmant que es deixi arbitrar gent de tan escassa formació cultural. A Esade han tret l'àrea d'humanitats.

Que els polítics –per a això hi són– assumeixin decisions (recordem el cas recent de l'Auditori) i, si no és així, que deleguin en els tècnics, que per això tenim màsters especialitzats, bones escoles de música i humanitats... i sobretot gent que treballa amb objectius de qualitat, des de fa molts anys. Així ho fa Música Reservata, que mostra un nivell en la seva especialitat polifònica que només trobem a Centreuropa. I que proposen una manera diferent de la dels seus col·legues. En escoltar les

seves versions de polifonia del Renaixement/Barroc espanyol, sorgeix la reflexió. Els brillants grups britànics o alemanys mostren alta qualitat, precisió total, jocs d'articulacions i dinàmiques, formes de dir que els identifiquen, una certa austeritat en el gest musical. Ja els Concilis d'aquells temps censuraven el lluïment individual de les veus.

I és que hi ha altres maneres d'entendre aquestes Antifones, Motets, Responsoris i Himnes, de Tomás Luis de Victoria (1548-1611), aquí interpretats. I Música Reservata al·ludeix més a la intimitat, al caràcter sensible, a la percepció de cada moment, al diàleg, que fa d'aquestes músiques –que, en definitiva, són litúrgiques– una qüestió més humana amb tot el que suposa, fins i tot en el color. Faltava a la bonica nau, per completar l'equilibri buscant aconseguit, sense excessos d'aguts, i la bona percepció de la naturalitat, una llum més adequada, més tènue. Bellíssim tancament amb l'*Himne Vexilla Regis*, que va elevar l'espiritualitat de la sessió.●

Josep Maria
Ruiz Simon

L'art de la pesca

És una tècnica ben antiga. S'agafa l'ham, s'hi posa un esquer i quan el peix vol menjar i pica l'esquer queda atrapat a l'ham. És cert que l'esquer pot ser de moltes menes. A vegades es posa un tros de peix, un cuc o una gamba. D'altres, es recorre a allò que els afeccionats anomenen mosca, un esquer artificial que imita la forma d'un insecte o una nimfa. I també canvien els hams, que poden ser de mides, formes i materials diversos en funció dels gustos i les característiques de la presa que es pretén. Sovint aquests hams es multipliquen en un d'aquells palangres que fan picar els llucos a cabassos. Però el truc és sempre el mateix: enganyar la presa perquè trobi el que defugiria quan persegueix el que desitja. I l'objectiu també és invariable: que aquell que pica l'esquer quedi ben atrapat a l'ham. Aquest és l'objectiu tant dels qui pesquen amb canya com d'aquells que usen les paraules com a esquer.

Per això les paraules o els discursos esquer ofereixen un aspecte apetitós. Només cal pensar en conceptes com *economia del coneixement* o *smart city*. ¿Qui no preferiria una economia basada en el coneixement abans que una de fonamentada en l'estupidesa? ¿A qui no li resulta més atractiva una ciutat distingida intel·ligent que una ciutat en què impera una idiotesa adotzenada, particularment quan la primera es presenta acompanyada d'un esquer complementari de tan bon veure com el de la retòrica de l'eficiència, la sostenibilitat o la participació democràtica? Que el nom no faci la cosa mai no ha impedit que unes paraules siguin més aptes que d'altres per a la pesca. I aquesta és la raó per la qual proliferen els congressos, els màsters i

Quina realitat s'amaga darrere conceptes com 'economia del coneixement' o 'smart city'?

els articles periodístics i acadèmics en què aquestes paraules o discursos reves-teixen uns hams que per ells mateixos no convidarien a picar. Els discursos sobre aquestes realitats tan utòpiques s'ha convertit, així, en un important sector de l'economia del coneixement. El fet que en temps d'austeritat i retallades no faltin els recursos de la UE i les grans empreses per patrocinar aquesta proliferació il·lustra l'interès estratègic d'aquestes últimes per aquesta piscicultura i la voluntat de la primera de protegir aquesta indústria.

Però, atès que darrere d'aquests discursos hi ha els diners de les mateixes empreses amb què els particulars solen firmar determinats contractes, cal que els ciutadans facin amb ells el mateix que es recomana de fer amb aquests papers: llegir-ne la lletra petita. És en efecte allà, en la lletra petita, sovint en l'apartat d'allò que potser humorísticament es denomina "bones pràctiques" o "governança" i en què de fet es parla de l'arterratge de les empreses en els centres de coneixement i en els serveis per a la ciutadania, on queda clar què és el que cobreix l'esquer. On s'amaguen els hams que permetrien que els grans pescadors del sector privat s'endugessin definitivament al cove el peix de la cosa pública.